

ئىبراھىمى

ھەۋلىك بۇ روخاندنى
عەقىدەى تەۋھىد

دىنى

د.إحسان برهان الدين

دینی ئیبراهیمی نومی ههولئیک بو پوخاندنی عه قیدهی تهوحد

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ناسنامه‌ی کتیب

ناوی پەرتووک: دینی ئیبراهیمی نوێ هەولێک بۆ پوخاندنی عەقیدە‌ی تەوحد

نوسینی: إحسان برهان الدین

نەخشە‌سازی: ناو‌هە: عبداللە خاکی

دینی ئیبراھیمی نوئ ھەولیک بۆ روخاندنی عەقیدەى تەوحید

دینیکی نوئ بە ناوی دینی ئیبراھیمی بەرپۆھیه، ئیمارات بەرپابەراییەتی کردن وپارە بۆ خەرچ کردن و، بە پشستگی وپیرۆزبایی ئەزھەری لەخستەچوو و زۆرئیک لە بەناو زانای خوڤرۆش و دینفرۆش، کار بۆ بەرپاکردنی و بلاوکردنەوہی دەکریت. ئەم دینە ھەولیکی زۆر دەدریت بۆ ئەوہی پۆشاکیکی شەری لەبەر بکریت وپاساوی لەشیوہی خۆل لەچاوکردن بۆ بەینریتەوہ.

لەبەر زۆر ھۆکار لەوانە جەھلی خەلکی بە عەقیدەو بیروباوەر و بە زانستی شەری بەگشتی وزۆری خەلکی گومرا لەژیر ناوی جۆراوجۆردا، کوردستان مەترسی ئەوہی لەسەرە ببیتە گۆرەپانیکی بەرین و ئاسان بۆ تاقیکردنەوہی ئەو دینە تازەیه، ھاوشیوہی دەججال سەرانی ئەم دینە تازەیهش پاساوی عەقلی و بەھانەى روکەشی و بەروالەت پەسەند و وەرگیراوی بۆ دەھیننەوہ.

بۆیه پپویسته و ئهركیکی پیرۆزه له سههر ئهوانه ی پهروشی تهوحید و بیروباوهره که یانن، پهرده له سههر ئه و گومرایی و لادانه له راسته رینگای ئیسلام ههلمائن و حهقیقهتی ئه و پلاننه بۆ خه لکی ئاشکرا بکهن، نهوهك له کاتی گهیشتی ئه و بیروکه دژواره له گه ل ئیسلامدا به کوردستان و به میلیله تی کورد، خه لکی پپی هه لخه له تین و دینه که یان له دهست بدهن.

به داخه وه - له ئیستادا - میلیله تی کورد له بهردهم ئه و جوړه بانگه شه و بانگه وازانه دا پاروویه کی ئاسانه بۆ سه رانی ئه و دینه نوییه وجیگای ته ماعی ئه وانه، چونکه کورد به عاتیفه ئیسلام ده ناسیت و شاره زایی له دینه که یدا و به تاییه تی له بواری عه قیده و ته وحید و بنه ماکانی ئیسلامدا زۆر زۆر که مه و ئه وانیش جوړه ها رینگه ی کاریگه رو پلان بۆ دارنژرا ده گرنه بهر بۆ له خسته بردنی خه لکی.

له لایه کی تریشه وه میلله تی لیوان لیوه له خه لکی هه ژار و نه دار و چه وساره به هستی نه بوونی که ویله به دوای هه رپگه یه کدا قوتی مال و منداله کانی پئ مسۆگهر بکات، ئه وانیش پاره ی زۆریان بۆ هه لپئژراوه له پیناو بلاوکردنه وهی دینه که یاندا و له و پیناوه دا خه رچی ده که ن.

جگه له وهش زۆر به ناو بانگخواز و که سایه تی ئیسلامی سیاسی خاوه ن دیدی ناکۆک له گه ل بیروباوه ری ئیسلامدا هه ر خۆیان بیرکردنه وه یان وه کو بیرکردنه وهی سه رانی ئه و دینه تازه یه و کورد واته نی له خویان ئه ویت ئه و دینه بیته کوردستانه وه بۆ ئه وهی بینه عه راب و چاوساگی گه یاندنی به کوردی داماو.

بیگومان عه لمانییه کانیش پئشوازییه کی گه رم له و دینه ده که ن وهه موو کارئاسانییه کی بۆ ده که ن، چونکه ده زانن مه به ست لی تی کدان و شیواندنی دینی ئیسلامه هه ر به ناو ئیسلامیشه وه موسولمانان له پئنگای راست دوورده خاته وه.

(الأديان الإبراهيمية) يان (وحدة الأديان) يان (الديانة العالمية) هه موو ئه مانه زاراوگه ليکن مه به ست لييان تيکهل کردنی حه ق و باتله به به هانهی پيکه وه ژيان و براييه تي مرؤفايه تي و درووست کردنی دينيکی يه کگرتوو له نيوان هه رسئ ئايينه که دا و هه ولئیکه بۆ يه کگرتنه وهی ئايينه کانی ئيسلام و نه سپرانی و جوله که و دوا جار کؤوش و بهرنامه يه که بۆ کالکردنه وه و نه هيشتی سنووره کانی عه قیده و ته وحید و ولاء و براء له ئيسلامدا که به و شيوه شيرازهی موسولمانان تيکده چيئت و ده شيويئت.

ئهم بانگه شه و دينه نوييه ش، له راستيدا رهگ وريشه ی کؤنه و هه ر زوو جوله که و نه ساراگان داوايان له پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم کرد سازشيان له گه لدا بکات و هيچ نه بيئت بليئت ئيوش وه کو ئيمه له سه ر حه قن و بيروباوهره که تان ته واوه، به لام قورئان قسه ی يه کلاکه ره وهی له و باره وه کرد و الله تعالى فه رمووی: (وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ)^۱

---

۱ - البقرة/۱۳۵.

له م میانه شدا ئه زههر و زانایانی دین فرۆش و سه ر به دهسه لاته
عهلمانی ولیبرالییه کان له ولاتانی تر، پشتگیری خویان بو ئه و دینه
تازه دهرده برن و کار بو سه رخستی ده کهن، ئه و به ناو زانا دین
فرۆشانه به بی هیچ شه رمیک نه له الله و نه له موسو لمانان
پشتگیری خویان بو ئه و دینه درووستکراوه دهرده برن و
دهستخۆشی له دهوله تی ئیمارات ده کهن.

ئامانج له م دینه ئه وه یه موسو لمانان و نه سارا و جوله که کان بلین
هه موومان له سه ر حه ق و رپنگای راستیتن وهه موو ئه م دینانه به و
شیوه ی که ئیسته هه یه راسته و و له لای الله وه دابه زیون، وه کو
ئه وه ی الله تعالی له قورئاندا نه یفه رموو بیئت: (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ
دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ)^۱. ههروهها
سوره تی الکافرون یش به لگه یه له سه ر ئه وه ی پیغه مبه ری پیشه وا
علیه الصلاة والسلام هیچ سازشیکی هه رگیز له گه ل گکوفردا
نه کردووه و له عه قیده ی ته وحید بو چرکه ساتیکیش دانه به زیوه.

---

^۱ - آل عمران/ ۸۵

سەرانی ئەم دینە تازە دەلین پەرستراویە کیکە و رینگاکان جیاوازن و ئەو ھەش ھیچ کیشەیی تیدا نییە!

واتە ئەوان دەلین ئەو شەریعەتە گۆراوو تیکدراوەی جولەکەو نەساراکانیش ھەر وەکو شەریعەتی پاک و پاراوی راستی ئیسلام کەسەکان دەگەییە نیتە اللہ، بەو پێشەش دەبیت موسوڵمان ھەموو لادان و گومراییەکانی ئەوان بەباش و بێ کیشە بزانییت، کە ئەو ھەش کوفریکی راشکاوانە و دیارە موسوڵمان لە بازنەییە دینەکەیی دەردەکات.

لە راستیدا ئەم بانگەشەییە - وەکو شیخ بکر أبو زید دەلیت - کۆمەلە ئامانجیکی فەلسەفی و سیاسی و ئیلحادی لە پشتهوویە، جوړیکیشە لە تۆلەکردنەووی ئەوان لە ئیسلام و موسوڵمانان، چونکە کۆمەلە ئامانجیکی زۆر ترسناکیان ھەییە کاری بۆ دەکەن، لەوانە:

۱- درووستکردنی قۆناغیك له سهەر لیشیواندنی موسولمانان له رینگه‌ی بلاوکردنه‌وه‌ی گومان وحه‌زو ئاره‌زوو، که دواجر ئه‌وشه ده‌بیته مایه‌ی درووستبوونی موسولمانی پارا و بی‌یه‌قین.

۲- سنووردارکردنی به‌رفراوان بوونی کاری ئیسلامی و بچووک کردنه‌وه‌ی و درووست کردنی به‌ربه‌ست له‌به‌رده‌م بانگه‌وازی ئیسلامدا.

۳- هه‌ولئیکه بۆ لاوازکردنی ئیمان و بیروباوهر له لای موسولمانان و بنه‌برکردنی بانگه‌وازی ته‌وحید که بنچینه‌ی مانه‌وه‌ی ئیسلام و موسولمانانه.

۴- رینگه‌گرتن له‌وه‌ی که‌س بویریت جوله‌که و نه‌سارا ته‌کفیر بکات، به‌لکو وه‌کو برای ئایینی ته‌ماشا بکرین و به‌وشیوه‌ش موسولمانان بی‌ئه‌وه‌ی به‌خۆیان بزانی به‌شیکی زۆر له ئایه‌ته‌کانی قورئان له‌و باره‌وه‌ ره‌تده‌که‌نه‌وه و نکۆلی لی ده‌که‌ن.

۵- له رپنگه ی بانگه شه ی یه کگرتنی ئایینه کان، کۆشش ده کریت گۆرانکاری گه وره له شیوازی بیرکردنه وهی موسولماناندا بدرووست کریت به شیوازی بئ ئه وهی به خویان بزانی بینه ده ژمنی دینه که ی خویان، له رپنگه ی کارنه کردن به شه ریهت و گوینه دان و به سنووره کانی عه قیده.

۶- ههولئیکه بۆ لاوازکردن و بئ هه بیهت کردنی ئیسلام به شیویه ک که ببیته دینیک هاوشیویه هه ر دینیکی تری ده ستکردی مروقه کان و وه سه نی و جیاوازی نه بیت له گه ئیاندا.

۷- رپخۆشکه ری بۆ بلا بوونه وهی ئایینی نه ساراو جوله که ده کات له ناو موسولماناندا و کار ده کات بۆ کپ کردنه وهی هه ر کاردانه وهو غیره تیکی موسولمانان له سه ر عه قیده و دینه که یان.

۸- به دهپینانی ئامانجی هه ره گه ورهش که بریتیه له زالبوونی یه هود و نه سارا و مارکسییه کان به سه ره موو جهاندا و جهانی ئیسلامی به تایبه تی و به تایبه تریش دهستگرتن به سه ره دوورگهی عه ره بدا که که عبه و شوینه پیروزه کان و قهبری پیغه مبه ﷺ له خو ده گریت و سه ره تاکانی ئه وهش به داخه وه درووست بووه، ئه ویش له ریگی داگیرکارییه کی فیکری و روشنبیری و ئابووری و سیاسی و به رپاکردنی بازارپکی هاوبهش که شه ریه تی ئیسلام به هیچ شیوهیه ک دهسه لاتی به سه ریدا نه بیئت، به و شیوهش هه موو خراپه کانی وه کو سوو و داوین پیسی و بی رهوشتی به هه موو ره هه نده کانییه وه ته شه نه ده کات.

به بی هیچ گومانیک شه ریه تی ئیسلام کو تا ری بازو شه ریه ته بو مرو فایه تی و الله تعالی به هیچ ریگاو ری بازیکی تر جگه له ئیسلام رازی نابیئت، بویه پیویسته هه موو ئه وانهش خو یان به یهودی و به نه سرانی ده زانن بنه موسولمان و بیئه سه ره دینی حه ق.

ھەر وہا پئویستە و واجبە لەسەر ھەموو موسوئمانیک لە
دڵەوہو بە زمانی و بەھەموو توانایەکی لەدژی ئەو دینە نوئیە
بوہستیتەوہ و مال و منال و کەس و کار و دەوروبەری لەو شەرو
خراپە یە بپاریزیت و نەلئیت پە یوہندی بە منەوہ نییە، چونکە نکۆلی
کردن و رووبەروو بوونەوہ بە بەلگە و بەیان و بانگەواز
و روونکردنەوہ لەگەل ئەو ئایینە تازە یە دا، فەرزیک ی عەینییە
لەسەر ھەموو موسوئمانیک، لەبەر ئەوہ ی کە ئەو بانگە شە یە کە
ئایینی ئیسلامی وەکو عەقیدەت و شەریعەت کردووەتە ئامانج.

إحسان برهان الدین

۲۹ شعبان ۱۴۴۴

۲۰۲۳-۳-۲۱